

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25488/2023
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Мирјане Андирјашевић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца „ОТР Банка Србија“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Момчило Јовановић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3356/22 од 11.05.2023. године, у седници одржаној 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3356/22 од 11.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 50/21 од 11.10.2022. године, остаје на снази решење о извршењу Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули пословни број I13Ив. 399/2015 од 17.07.2015. године, у делу у којем је обавезан извршни дужник, тужена АА из ... (раније АА1 из ...), да извршном повериоцу, овде тужиоцу „ОТР Банка Србија“ АД Нови Сад, (раније „Војвођанска банка“ АД Нови Сад), исплати износ од 6.016.068,91 динара са законском затезном каматом на износ од 3.020.411,10 динара, почев од 09.06.2015. године до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 39.440,00 динара, (став први изреке). Делимично је укинута решење о извршењу Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули пословни број I13Ив. 399/15 од 17.07.2015. године у делу којим је обавезан извршни дужник да извршном повериоцу поред износа из става првог ове пресуде исплати још износ од 72.120,00 динара са законском затезном каматом од 09.06.2015. године до исплате и законску затезну камату на износ од 2.995.657,81 динар почев од 09.06.2015. године до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 39.800,00 динара (став други изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му поред износа досуђеног у ставу првом изреке ове пресуде исплати још износ од 72.120,18 динара, са законском затезном каматом од 09.06.2015. године до исплате и законску затезну камату на износ од 2.995.675,81 динар почев од 09.06.2015. године до исплате, као неоснован (став трећи изреке). Обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 315.800,00 динара (став четврти изреке).

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3356/22 од 11.05.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужене АА из ... и потврђена пресуда Вишег суда у Чачку П 50/21 од 11.10.2022. године у ставу првом и четвртом изреке. Одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремено је изјавила ревизију тужена, због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23-други закон).

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је учињена друга битна повреда поступка на коју ревизија указује, а која би могла бити ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. став 1. ЗПП. У ревизији се указује на повреде поступка које су могле бити учињене пред првостепеним судом, али оне нису дозвољен разлог за ревизију у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, „Војвођанска банка“ АД Нови Сад, чији је правни следбеник тужилац, као извршни поверилац, дана 14.07.2015. године, поднела је Основном суду у Врбасу, Судској јединици у Кули предлог за извршење против ББ из ... и тужене, као извршних дужника, на основу веродостојних исправа – меница на износ потраживања 6.088.189,09 динара, који је усвојен решењем о извршењу Основног суда у Врбасу - Судска јединица у Кули I13Ив 399/15 од 17.07.2015. године, које решење је по приговору овде тужене, као извршног дужника, стављено ван снаге у односу на тужену у делу којим су одређени предмет и средство извршења и укинуте су спроведене радње, а поступак према туженој настављен, као поводом приговора против платног налога. Утврђено је да је дана 24.12.2007. године, закључен уговор о кредиту за трајна обртна средства број .. између правног претходника тужиоца „Војвођанске банке“ АД Нови Сад, као даваоца кредита и Друштва за трговину, превоз, туризам и услуге „Menda travel“ ДОО Кула, као корисника кредита, чији је законски заступник у време закључења тог уговора била тужена и која га је у том својству и потписала. Наведеним уговором, кориснику кредита је одобрен дугорочни динарски кредит у износу од 3.500.000,00 динара, са повлачењем најкасније до 25.12.2007. године и роком отплате најкасније 25.12.2009. године у 24 месечне рате почев од 25.01.2008. године. Као инструмент обезбеђења и наплате потраживања уговорена је залога првог реда на покретним стварима у власништву предузећа за превоз, трговину, туризам „Аутобус превоз“ ДОО Кула, чији је законски заступник у то време био ББ из ..., с тим што је уговорено да је банка овлашћена да од корисника кредита затражи додатне инструменте обезбеђења, тако да су тужена, која је била законски заступник корисника кредита и ББ из ... са којим је тужена у то време била у браку, као физичка лица предали банци, свако по једну бланко меницу са појединачним меничним овлашћењем за сваког од њих, ради обезбеђења предметног кредита. Из меничне изјаве од 24.12.2007. године, утврђено је да је меничну изјаву даје тужена за обезбеђење наплате потраживања „Војвођанске банке“ АД Нови Сад, Филијала Суботица по основу уговора о дугорочном кредиту за трајна обртна средства у износу од 3.500.000,00 динара, који је закључен између банке

и ДОО „Menda travel“ из Куле, тако да је сходно члану 7. уговора АА тим путем доставила и један комад бланко сопствене менице серијског броја ... и предметном изјавом којом овлашћује банку да исту може попунити уписом укупно обрачунатог износа који дугује по предметном уговору на дан попуне менице са клаузулом „без протеста и без обавештења“ са уписом датума издавања менице на дан њиховог попуњава, те да банка може извршити домицилирање менице према потребама банке и тако попуњену меницу активирати ради наплате сопственог потраживања. Изјаву је својеручно потписала тужена. На дан 08.06.2015. године, као дан када је тужилац на меници означио дан доспелости укупно потраживање износи 6.064.726,91 динара чију структуру представљају главница 2.821.194,39 динара, редовна камата у износу од 199.216,71 динар, законска затезна камата у износу од 2.995.657,81 динар и трошкови такси и друго у износу од 48.658,00 динара. „Menda travel“ доо Кула је престало да постоји у стечајном поступку.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан, јер је тужена закључила предметни уговор о кредиту, као законски заступник, јер је као средство обезбеђења предала сопствену бланко меницу, потписала меничну изјаву и овластила тужиоца да за обезбеђење обавеза по уговору може наведену меницу попунити уписом укупно обрачунатог износа који се дугује по уговору на дан попуне менице и активирати исту ради наплате предметних новчаних потраживања банке. Поред тога, сматрају да је тужена потписала изјаву о јемству у смислу члана 26. ЗОО, који сходно члану 48, а у вези члана 67. став 1. истог Закона производи дејство уговора из члана 997. ЗОО. Нижестепени судови су сматрали да тужена одговара као јемац платац на основу одредбе члана 1004. став 4. ЗОО.

По становишту Врховног суда нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о меници прописано је да се меница платива на одређени дан или у одређено време после дана издавања или виђења, мора поднети на исплату било на сам дан плаћања, било једног од два радна дана који долазе одмах за њим. Према члану 52. став 1. тачка 3. и став 2. Закона о меници, са протеком рокова за подношење на исплату менице која садржи одредбу „без трошкова“ ималац менице губи своја права против индосанта, трасанта и против осталих обвезника, изузев акцептанта. Одредбом члана 110. став 1. Закона о меници, прописано је да издавалац сопствене менице одговара онако како одговара акцептант трасиране менице.

Из садржине наведених одредаба Закона о меници произлази да ималац менице (ремитент) има право да захтева исплату од акцептанта (то је лице које је у меници означено као онај који треба да плати меничну суму – трасат, а које је признало меничну обавезу сходно члану 24. Закона о меници). Међутим, како издавалац сопствене менице одговара као акцептант трасиране менице, то исто правило важи и за издаваоца сопствене менице. Дакле, за очување права из менице, међу којима је и право на наплату меничне суме, није потребно подизање протеста у случају када је дужник (тужени) акцептант или издавалац сопствене менице. Разлике наведених форми меница (трасиране и сопствене менице) огледају се у следећем: код трасиране менице, издавалац менице (трасант) даје налог другом лицу (трасату – по правилу свом дужнику), да меницу плати трећем лицу (ремитенту – по правилу повериоцу), док се

код сопствене менице обавезује само њен издавалац (трасант) да ће он меницу платити означеном лицу (ремитенту), па се у том смислу таква меница не презентира на акцепт, јер је издавалац менице (трасант) истовремено и трасат.

У конкретном случају, меница коју је издала тужена је бланко сопствена меница, са клаузулом „без протеста“. Бланко меница је, суштински, менични образац у који је ималац менице овлашћен да унесе све остале битне састојке из члана 107. Закона о меници, како би меница остварила своја дејства. Како се ради о сопственој меници, то тужена, као њен издавалац, одговара за обавезу као акцептант, у смислу члана 110. Закона о меници. Акцептант, према одредби члана 27. Закона о меници, обавезу плаћања менице преузима од дана њене доспелости. При том, како је меница снабдевена клаузулом „без протеста“, тужени нема обавезу да протестирањем утврђује чињеницу одбијања исплате саме менице. Сви менично – правни захтеви против акцептанта застаревају за три године почев од дана доспелости менице, сходно одредби члана 78. став 1. Закона о меници. Како је, као датум доспелости менице означен 08.06.2015. године, а предлог за извршење поднет 14.07.2015. године, потраживање тужиоца није застарело по основу меничног права.

Неоснован је навод ревидента да је меница ништава у смислу одредбе члана 103. Закона о облигационим односима, у вези са чл. 107. и 108. Закона о меници. Меница је сачињена на прописаном обрасцу који издаје Народна банка Србије и садржи све битне меничне елементе прописане Законом о меници, укључујући и одређену своту новца коју треба платити и рок доспећа. Супротно наводима ревизије, у меницу није унет неистинит садржај, јер је уписан новчани износ који, као дуг по основу кредита произлази из изведеног доказа вештачењем од стране вештака економско финансијске струке. Тачност уписане меничне своте утиче само на висину максималне меничне обавезе преко које менични дужник не може да одговара, а меничним приговором изјављеним у смислу члана 16. Закона о меници, дужник може да докаже да је обавеза нижа од уписане.

Осталим ревизијским наводима побија се утврђено чињенично стање што није дозвољен ревизијски разлог.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**